

prof. dr hab. W. Grodziński — opiekun Koła Przyrodników Studentów UJ. Inauguracyjny referat pt. „Teraźniejszość i przyszłość entomologii” wygłosił prof. dr hab. C. Jura.

W dalszej części pierwszego dnia obrad przedstawiono następujące referaty: J. Pawliszyn, A. Staškowiak — „Wyniki wstępnych obserwacji nad fauną motyli dziennych (*Lep.*, *Rhopalocera*) terenów zielonych Sofii” — WSP Kielce; J. Pawliszyn, A. Staškowiak — „Zróżnicowanie występowania motyli dziennych (*Lep.*, *Rhopalocera*) w różnych strefach wysokości na terenie Parku Narodowego Witosza (Bułgaria)” — WSP Kielce; A. Raj — „Określanie stanu zagrożenia drzewostanów iglastych przez szkodniki wtórne” — AR Poznań; G. Okrój — „Wstępne badania nad ochotkami (*Dipt.*, *Chironomidae*) Jeziora Żarnowieckiego” — UG Gdańsk; T. Chrzanowski — „Sezonowa dynamika stosunków ilościowych w zgrupowaniach krętakowatych (*Col.*, *Gyrinidae*)” — UMK Toruń; D. Berndt — „Owady siatkoskrzydłe (*Neuropteroidea*) wybranych siedlisk w Borach Tucholskich” — UMK Toruń; P. Banaszkiewicz — „Obserwacje nad rozwojem misecznika oliwkowca *Saissetia oleae* Bernn (*Hom.*, *Coccidae*) i jego szkodliwych wpływem na paproć z rodzaju *Nephrolepis* oraz ocena niektórych preparatów owadobójczych w jego zwalczaniu” — UMK Toruń; A. Kędziński — „Charakterystyka faunistyczna zgrupowań piewików (*Hom.*, *Auchenorrhyncha*) w wybranych zbiorowiskach roślinnych okolic Kalisza Pomorskiego na Pojezierzu Drawskim” — UŚ Katowice; T. Barczak — „Zastosowanie metody pułapek gniazdowych do badań nad żądłówkami (*Hym.*, *Aculeata*)” — UMK Toruń; W. Krzemiński — „Ewolucja rodzaju *Chionea* Dalm. (*Dipt.*, *Limoniidae*)” — UJ Kraków; B. Soszyński — „Bzygowate (*Dipt.*, *Syrphidae*) Gór Świętokrzyskich — UŁ Łódź; W. Dobowski — „Dynamika dobową i sezonową ryjkowców (*Col.*, *Curculionidae*) łąki kośnej, pastwiska i zarośli olchowych Beskidu Sądeckiego — UJ Kraków; L. Krzysztofiak, A. Wegner — „Wybrane metody stosowane w badaniach nad żądłówkami (*Hym.*, *Aculeata*)” — UŁ Łódź, UG Gdańsk; E. Pyza — „Aktywność żerowania w rozwoju postembrionalnym *Arctia caja* L. (*Lep.*, *Arctiidae*)” — UJ Kraków.

Tego samego dnia odbyło się posiedzenie Rady Koordynacyjnej Sekcji Entomologicznych Studenckich Kół Naukowych Biologów i Przyrodników. Przedstawiciele ośrodków omówili pracę poszczególnych sekcji w ubiegłym roku. Dyskutowano nad przyszłą działalnością Rady Koordynacyjnej. Zwrócono uwagę na konieczność pełniejszej wymiany informacji między poszczególnymi ośrodkami akademickimi w kraju. Podziękowano organizatorom sympozjum za sprawne jego przeprowadzenie i ustalono, że kolejne sympozjum odbędzie się w Gdańsku.

Następnego dnia odbyła się wycieczka w okolice Krakowa. Wieczorem miało miejsce spotkanie poświęcone wspomnieniom ze studenckich wypraw entomologicznych do Afryki i na Cejlon. Bogato ilustrowane przeżroczami prelekcje wygłosili M. Wanat — UŁ Łódź, oraz grupa studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

11 V uczestnicy sympozjum zwiedzili pracownię naukową Instytutu Zoologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Marek Wanat

Dziesięć lat (1971 - 1981) działalności Międzynarodowego Towarzystwa Odonatologicznego

W październiku ubiegłego roku minęła dziesiąta rocznica utworzenia Międzynarodowego Towarzystwa Odonatologicznego, Societas Internationalis Odonatologica (SIO), skupiającego biologów rozmaitych dyscyplin naukowych, których łą-

czy wspólny obiekt badań, to jest ważki (*Odonata*). Szczególnie żywa i owocna działalność tego towarzystwa zasługuje na przybliżenie jej polskim biologom, zwłaszcza entomologom, tym bardziej że w działalności tej zaznaczyła się też obecność przedstawicieli Polski.

Międzynarodowe Towarzystwo Odonatologiczne powołane zostało na I Europejskim Sympozjum Odonatologicznym, które obradowało w Gandawie (Gent, Belgia) w dniach 22 - 23 XI 1971 r. (Mielewczyk 1972b). Polska była wówczas reprezentowana referatem autora tego artykułu (in absentia) (Mielewczyk 1971), któremu przyznano prawa członka założyciela SIO.

Dużym sukcesem tego sympozjum oraz nowo utworzonego towarzystwa było podjęcie decyzji o wydawaniu czasopisma kwartalnego pod nazwą *Odonatologica* z siedzibą redakcji w Utrechcie (Holandia). Ukazuje się ono regularnie już od roku 1972, zawsze z początkiem trzeciego miesiąca każdego kwartału. *Odonatologica* zamieszcza artykuły oryginalne, ważne artykuły przeglądowe i krótkie doniesienia, a także prowadzi kronikę zaobłąną oraz prezentuje sylwetki odonatologów i ich dorobek naukowy. Jednocześnie każdy zeszyt w dziale „Odonatological Abstracts” przynosi co najmniej kilkadziesiąt pozycji światowej bibliografii prac dotyczących ważek, niekiedy z dość obszernym omówieniem wyników. Dział ten prowadzi zmiennie kilka osób (do 10) z różnych krajów i kontynentów. Dotychczas (brak nr 4 z 10 tomu) odnotowano 3237 pozycji. Pełną ich liczbę za omawiane dziesięciolecie można szacować na około 3500.

Kontakty członków Międzynarodowego Towarzystwa Odonatologicznego są częste. W jego ramach działa Stały Komitet do Organizowania Międzynarodowych Sympozjów Odonatologicznych. Sympozja te odbywają się co dwa lata. Kolejne obradowały w Republice Federalnej Niemiec (Karlsruhe, 1973), Wielkiej Brytanii (Lancaster, 1975), Stanach Zjednoczonych (Gainesville, 1977), Kanadzie (Montreal, 1979) i ostatnio w Szwajcarii (Chur, 1981).

Na sympozjach w Lancaster i Gainesville rozważano propozycje rozszerzenia działalności wydawniczej towarzystwa. W wyniku powszechnej ich akceptacji z początkiem 1978 r. towarzystwo przystąpiło do wydawania biuletynu *Notulae Odonatologicae* z siedzibą redakcji również w Utrechcie (Mielewczyk 1979a). Ukazuje się on dwa razy w roku (I VI i I XII) w objętości do dwóch arkuszy (10 - 26 doniesień w jednym numerze). *Notulae Odonatologicae* zamieszczaają wyniki badań terenowych, hodowlanych i laboratoryjnych, a także recenzje książek. Poprzez to wydawnictwo towarzystwo pragnie osiągnąć dalszą stymulację badań odonatologicznych, nie wykluczając środowisk amatorów, a także zabezpieczyć dla nauki wiele drobnych, lecz wartościowych, spostrzeżeń, które dotychczas ginęły w szufladach.

Innym wydawnictwem towarzystwa (od 1980 r.) jest *Rapid Communications*, ukazujące się nieregularnie, w zależności od nadsyłanych materiałów i zachodzących potrzeb.

Dotychczasowy dorobek polskich autorów w wydawnictwach i materiałach SIO jest nader skromny (Mielewczyk 1971, 1972a, 1974, 1978, 1979b, Musiał 1979, Wojtusiak 1974), niemniej, jak się wydaje, też godny odnotowania choćby ze względu na małą dostępność tych wydawnictw w naszym kraju.

Skład osobowy Towarzystwa w początkowym okresie jego istnienia był stosunkowo mały. Na liście członków założycieli SIO figuruje tylko 21 osób — z Belgii (3 osoby), Czechosłowacji (1), Francji (3), Holandii (6), Polski (1), Republiki Federalnej Niemiec (3), Wielkiej Brytanii (1), Włoch (1) i Związku Radzieckiego (2). W okresie 10-lecia liczba członków powiększyła się wielokrotnie. Do

października 1981 roku Towarzystwo liczyło około 450 członków z 47 krajów z Afryki (4 kraje), Ameryki (6), Azji (11), Australii (2) i Europy (24).

Towarzystwo nie ogranicza się do swej wewnętrznej działalności i własnych wydawnictw. Inicjuje powstawanie lokalnych towarzystw (zespołów) odonatologicznych, afiliowanych przez SIO, z ich własnymi wydawnictwami. W 1981 r. rozpoczął działalność Zespół Odonatologów Niemieckich wydający pismo *Libellula* oraz odpowiedni zespół holenderski z czasopismem *Contactblad Nederlandse Libellenonderzoekers*. Dalsze tego typu zespoły powstają w kilku innych krajach.

VI Międzynarodowe Sympozjum Odonatologiczne obradujące w Chur (17-21 VIII 1981) miało szczególnie uroczysty charakter i bogaty program związany z 10-leciem działalności SIO. Pierwszym honorowym przewodniczącym towarzystwa w uznaniu wybitnych zasług dla odonatologii został dr h.c. M.:A. Lieftinck z Holandii, członek założyciel i członek honorowy towarzystwa. Natomiast tytuł honorowego członka otrzymał prof. dr B. Kiauta, członek założyciel, za wybitny wkład do odonatologii, stałe wspomaganie młodych naukowców i pełnienie licznych obowiązków w towarzystwie. Osobom tym wręczono dyplomy. Odpowiednie pisma gratulacyjne wręczono też, bądź przesłano, wszystkim członkom założycielom.

Ogółem towarzystwo nadało dotychczas tytuły honorowych członków 8 zasłużonym odonatologom z Holandii (1971, 1981), Japonii (1971), Republiki Federalnej Niemiec (1975), Stanów Zjednoczonych (1975, 1979), Zjednoczonego Królestwa (1971) i Związku Radzieckiego (1971). Wypada tu dodać, że zaszczycony tym tytułem dr P. Münchberg (RFN) w latach trzydziestych działał głównie na Ziemi Lubuskiej (Skwierzyna) i w tym okresie opublikował wiele szczególnie cennych prac.

Wśród materiałów VI Międzynarodowego Sympozjum Odonatologicznego zwraca uwagę opatrzony komentarzem katalog, wraz z bibliografią, taksonów wprowadzonych do rzędu *Odonata* w latach 1971-1980 (Kiauta 1981). Znajomość taksonomii ważek w tym okresie wzrosła o 250 taksonów różnych szczebli — 1 rodzina, 2 podrodziny, 6 rodzajów, 3 podrodzaje, 195 gatunków, 31 podgatunków i 12 taksonów infrasubspecyficznych (morfa, forma, aberracja).

Towarzystwu, które nie zna barier politycznych ani rasowych, które spowodowało dynamiczny wzrost badań odonatologicznych, należy życzyć wielu dalszych sukcesów. Nie umniejszając zasług licznej gromady osób ofiarnie pracujących w zarządzie i redakcji towarzystwa, chciałbym zauważyć, że w moim przekonaniu duszą tego towarzystwa i motorem jego działań jest prof. dr B. Kiauta, pełniący przede wszystkim obowiązki redaktora wydawnictw SIO oraz przewodniczącego Stałego Komitetu do Organizowania Międzynarodowych Sympozjów Odonatologicznych. Jemu też pragnę tu serdecznie podziękować za liczne materiały, które przysłał mi dzięki swej dużej uprzejmości i życzliwości, a które pozwoliły pełniej przedstawić naszym entomologom działalność i osiągnięcia SIO.

PISMIENICTWO

- Kiauta B. 1981. Annotated catalogue and bibliography of taxa introduced in *Odonata* from 1971 to 1980. Sixth International Symposium of Odonatology, Chur, Switzerland, August 16-21, 1981. Soc. Intern. Odonatol. (S.I.O.), Utrecht, 63 s.
- Mielewczyk S. 1971. Über das Vorkommen von *Lestes barbarus* (Fabr.) in Polen. Abstr. 1st Europ. Symp. Odonatology, Gent, 33 s.
- Mielewczyk S. 1972a. Über das Vorkommen von *Lestes barbarus* (Fabricius) in Polen (*Zygoptera: Lestidae*). *Odonatologica*, 1, 1: 37-40, 1 f.

- Mielewczyk S. 1972b. Pierwsze Europejskie Sympozjum Odonatologiczne, Gandawa, 22-23 października 1971. The First European Symposium of Odonatology, Gent, October 22-23, 1971. *Przegl. zool.*, 16, 3: 371-372.
- Mielewczyk S. 1974. Bemerkungen über die Synonymie von *Coenagrion lunulatum* (Charpentier 1840) — *C. vernale* (Hagen 1839, nomen nudum) (*Zygoptera: Coenagrionidae*). *Odonatologica*, 3, 4: 267-268.
- Mielewczyk S. 1978. A new record of the mass occurrence of *Aeshna* (*Hespereaschna*) *confusa* (Rambur) on a ship in the mouth of the Rio de la Plata, Uruguay (*Anisoptera: Aeshnidae*). *Notul. odonatol.*, 1, 2: 29.
- Mielewczyk S. 1979a (1978). *Notulae Odonatologicae*. *Biul. inform. PTE*, 22: 96-97.
- Mielewczyk S. 1979b. Ein neuer Fundort von *Orthetrum brunneum* (Fonscolombe) und die Verbreitung der Art in Polen (*Anisoptera: Libellulidae*). *Notul. odonatol.*, 1, 4: 59-61, 1 f.
- Musiał J. 1979. *Somatochlora arctica* (Zetterstedt) in Nordwestpolen (*Anisoptera: Cordulidae*). *Notul. odonatol.*, 1, 3: 42-44, 1 f.
- Wojtusiak J. 1974. A dragonfly migration in the High Hindu Kush (Afganistan), with a note on high altitude records of *Aeshna juncea mongolica* Bartenev, and *Pantala flavescens* (Fabricius) (*Anisoptera: Aeshnidae, Libellulidae*). *Odonatologica*, 3, 2: 137-142, 2 ff.

Stefan Mielewczyk